

ВЕЋУ ЗА МАСТЕР, СПЕЦИЈАЛИСТИЧКЕ И ДОКТОРСКЕ СТУДИЈЕ ФАКУЛТЕТА ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Веће за мастер, специјалистичке и докторске студије Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, на седници одржаној 29.11.2011. године, на основу члана 123. став 3. Закона о високом образовању („Сл. Гласник Републике Србије“, бр. 76/2005), члана 46. Статута Факултета, као и на основу предлога Већа одељења за олигофренологију, донело је одлуку о образовању комисије за оцену и јавну одбрану урађене докторске дисертације **ПОВЕЗАНОСТ АГРЕСИВНОГ ПОНАШАЊА И СЕЛФ-КОНЦЕПТА КОД УЧЕНИКА СА ЛАКОМ ИНТЕЛЕКТУАЛНОМ ОМЕТЕНОШЋУ**, кандидата мр Мирослава Павловића, дипломираног педагога.

У комисију су именовани:

- проф. др Бранко Ћорић, ванредни професор Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, председник;
- проф. др Ненад Глумбић, редовни професор Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, ментор и
- проф. др Шпела Голубовић, ванредни професор Медицинског факултета Универзитета у Новом Саду, члан.

На основу увида у приложену документацију и на основу анализе рукописа завршене докторске дисертације Комисија подноси Већу за мастер, специјалистичке и докторске студије Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду следећи

РЕФЕРАТ

Подаци о кандидату

Мирослав Павловић је рођен 10.06.1965. године у Београду, где је завршио основну и средњу медицинску школу. Дипломирао је на Филозофском факултету Универзитета у Београду, група педагогија, марта 1998. године, са просечном оценом 8,32 и оценом 10 на дипломском испиту и тиме стекао звање дипломирани педагог.

Уписао је магистарске студије на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, Олигофренолошки смер, 2000. године. Магистарску тезу под називом „*Злоупотреба психоактивних супстанци и резилијентност адолесцената са лаком интелектуалном ометеношћу*“ одбранио је 2010. године.

До априла 2005. год. радио је у Институту за ментално здравље на пословима педагога у оквиру Блока за развојно доба. Област деловања су: проблеми учења код адолесцената са психичким поремећајима; организација и структурисање радних и слободно-временских активности; саветодавни рад са породицом; рад са адолесцентима граничних интелектуалних капацитета и поремећајима у понашању и сарадња са школама.

Од јуна 2005. године ради у Заводу за унапређивање образовања и васпитања, Центар за стратешки развој, Сектор за образовање и васпитање деце са посебним потребама, на месту саветника координатора. Од 2010. године ради у Центру за професионални развој

запослених у образовању. Уже поље његових стручних интересовања односи се на васпитни рад у образовно-васпитним установама.

Укључен је у рад неколико радних група и стручних тимова Министарства просвете које имају за задатак унапређивање образовно-васпитног система. Стални је члан Комисије за полагање испита за лиценце Министарства просвете и науке. Члан је Стручног тима Министарства здравља за израду Општег протокола за заштиту деце од злостављања и занемаривања и Стручног тима Министарства просвете и науке за израду Посебног протокола за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања. Члан је Развојног тима Педагошког друштва Србије.

Приказ садржаја докторске дисертације

Докторска дисертација **ПОВЕЗАНОСТ АГРЕСИВНОГ ПОНАШАЊА И СЕЛФ-КОНЦЕПТА КОД УЧЕНИКА СА ЛАКОМ ИНТЕЛЕКТУАЛНОМ ОМЕТЕНОШЋУ**, кандидата мр Мирослава Павловића, написана је на 169 страна без прилога. Рукопис садржи 64 табеле и 18 графикана, а литература обухвата 225 референци које се, директно или индиректно, односе на проблематику агресивног понашања и селф-концепта адолесцената са лаком интелектуалном ометеношћу и њихових вршњака просечних интелектуалних способности.

Рукопис докторске дисертације подељен је на следећа поглавља: Увод, Теоријски део, Истраживачки део, Закључак и Литература.

У **уводном делу** кандидат наводи резултате бројних истраживачких студија које указују на чињеницу да је агресивно понашање особа са интелектуалном ометеношћу потенцијални фактор ризика у процесу њиховог социјалног укључивања. Имплементација социјалног модела ометености уз последичну деинституционализацију, инклузивну едукацију и повећану социјалну партиципацију, наметнула је потребу да се испита и селф-концепт особа снижених интелектуалних способности. Кандидат доводи у сумњу да се сазнања о динамогеним чиниоцима развоја агресивног понашања у општој популацији могу, без икаквих ограничења, применити и на популацији особа са интелектуалном ометеношћу. Уз то се и мултифидни налази о повезаности реактивне и проактивне агресије са једне, и селф-концепта, са друге стране, у популацији особа снижене интелигенције, морају сагледати са аспекта теорије социјалне компарације, као и са аспекта других експланаторних теорија. То је и мотивасало кандидата да испита сложене и поливалентне везе између агресивног понашања и селф-концепта код адолесцената са лаком интелектуалном ометеношћу.

Теоријски део докторске дисертације састоји се из два потпоглавља: Агресивно понашање и Селф-концепт. У темељно обрађеном поглављу о агресивном понашању кандидат најпре дефинише појам и врсте агресивног понашања, а потом контрастира различите теоријске конструкте којима се објашњава генеза агресивног понашања. Анализа индивидуалних и срединских фактора агресивног понашања заснована је на ставу да се у генези агресивног понашања пре може говорити о факторима ризика, него о нужним детерминантама агресивног испољавања. Након разматрања нормативног развоја агресије, с посебним освртом на реактивну и проактивну агресију, кандидат детаљно анализира епидемиолошке показатеље и детектоване етиолошке факторе агресивног понашања особа са интелектуалном ометеношћу.

Потпоглавље о селф-концепту кандидат започиње разматрањем доприноса различитих дисциплина (развојне психологије, симболичког интеракционизма, когнитивног бихејвиоризма, феноменолошке психологије и експерименталне психологије), али и разноврсних еклектичких приступа у одређивању појма селф-концепта. Посебно се наглашава да је селф концепт општији појам у односу на самопоштовање и слику о себи. У раду је прихваћена Батијева теза према којој селф-концепт, као целокупно виђење себе, обухвата и дескриптивну и евалуативну компоненту. У раду су наведене основне

информације о развоју селф-концепта у општој популацији, а детаљно је размотрена проблематика развоја селф-концепта код особа снижених интелектуалних способности. Највећа пажња је поклоњена односу селф-концепта и агресивног понашања, при чему је доведено у питање традиционално схватање о повезаности агресије са негативним селф-концептом и ниским самопоштовањем.

Истраживачки део докторске дисертације обухвата: Циљ и задатке истраживања, Хипотезе, Методологију истраживања, као и Резултате истраживања са дискусијом.

Истраживање има три основна **циља**, а то су:

1. Утврђивање разлика у агресивном понашању и ставовима према агресији између ученика са лаком интелектуалном ометеношћу и ученика из опште популације;
2. Утврђивање разлика у селф-концепту између ученика са лаком интелектуалном ометеношћу и ученика из опште популације;
3. Сагледавање постојања и природе везе између агресије и селф-концепта код ученика са лаком интелектуалном ометеношћу и ученика из опште популације.

Из наведених циљева истраживања изведене су следеће **хипотезе**:

1. Постоје разлике у учесталости и типовима агресивног понашања између ученика са лаком интелектуалном ометеношћу и ученика из опште популације.
2. Постоје разлике у ставовима према агресивном понашању између ученика са лаком интелектуалном ометеношћу и ученика из опште популације.
3. Постоје разлике у генералном селф-концепту и појединачним димензијама селф-концепта између ученика са лаком интелектуалном ометеношћу и ученика из опште популације.
4. Постоје разлике у јачини и смеру везе генералног селф-концепта и агресије између ученика са лаком интелектуалном ометеношћу и опште популације.
5. Постоје разлике у јачини и смеру везе појединачних димензија селф-концепта и агресије између ученика са лаком интелектуалном ометеношћу и опште популације.

У потпоглављу о **Методологији истраживања** описани су: истраживачки узорак, инструменти и процедура истраживања, као и поступци за статистичку обраду података.

Узорак је чинило 100 испитаника са интелектуалном ометеношћу и 348 испитаника просечних интелектуалних способности. Подузорци су уједначени према узрасту и полу.

За процену агресивног понашања ученика коришћена су два инструмента, *Скала хостилности и агресије за децу (Children's Scale of Hostility and Aggression: Reactive/Proactive – C-SHARP)* (Farmer, Aman, 2009) коју су попуњавали наставници и *Упитник о реактивној и проактивној агресији (Reactive-Proactive Aggression Questionnaire – RPQ)* (Raine et al., 2006), који је задаван ученицима. Ставови ученика према агресивном понашању испитани су применом *Упитника о ставовима према вршњачкој агресији (Attitudes Toward Peer Aggression)* (Vernberg, Jacobs, Hershberger, 1999). За процену селф-концепта коришћена је *Пирс-Харисова скала селф-концепта за децу (Piers-Harris Children's Self-Concept Scale – 2)* (Piers, Herzberg, 2002). С обзиром на то да су склоност ка давању социјално пожељних одговора и ниво рецептивног говора третирали као контролне варијабле, наведене карактеристике испитиваних субјеката тестиране су применом Марлоу Краун скале (Reynolds, 1982), односно Пибодијевог теста (Dunn, Dunn, 2006). У обради резултата испитаника коришћене су методе дескриптивне статистике, фреквенције, проценти, аритметичке средине и стандардне девијације.

За тестирање разлика аритметичких средина скорова које су остварили испитаници на скалама и подскалама примењених инструмената коришћени су т-тест и анализа варијансе.

Применом т-теста и анализе варијансе тестиран је утицај контролних варијабли на резултате испитаника. Накнадни (Scheffe post hoc и Games-Howell post hoc) тестови примењени су у испитивању разлика међу групама са различитим скоровима на Марлоу Краун скали. Анализом коваријансе испитане су разлике између испитаника са интелектуалном ометеношћу и опште популације у погледу агресије и селф-концепта, уз контролу тенденције ка давању социјално пожељних одговора. За утврђивање степена повезаности главних варијабли истраживања које су се односиле на агресију и селф-концепт коришћен је Пирсонов коефицијент корелације

У поглављу **Резултати истраживања са дискусијом** добијени резултати приказани су табеларно и графички, а затим су дискутовани компарацијом властитих закључака кандидата са резултатима аутора релевантних истраживачких пројеката.

У **Закључку** кандидат још једном наводи резултате истраживања у односу на постављене хипотезе, а затим упућује на могуће интервенције у области унапређивања селф-концепта и превенције агресивног понашања.

Литература садржи списак од 225 библиографских јединица домаћих и страних аутора, наведених према АРА захтевима, уз харвардски начин цитирања.

Опис постигнутих резултата

Резултати истраживања указују на постојање разлика у учесталости агресивног понашања између ученика са интелектуалном ометеношћу и опште популације, с тим да постоји извесна контрадикторност налаза. Судећи према исказима ученика, агресивно понашање је учесталије у општој популацији, док је према проценама наставника агресивно понашање учесталије код ученика са интелектуалном ометеношћу. Несагласност података из различитих извора постоји и када се пореди преваленција реактивне и проактивне агресије у две посматране групе испитаника. Самоискази испитаника сведоче о већој учесталости и проактивне ($t=-3,140$; $df=446$; $p<0,01$) и реактивне агресија ($t=-6,789$; $df=446$; $p<0,001$) у општој популацији. Са друге стране, наставници су статистички значајно већи број ученика са интелектуалном ометеношћу означили као проактивно или као реактивно агресивне, било да се ради о укупном нивоу испољене агресије или појединим облицима агресивног понашања (осим физичке агресије).

Између испитаника са интелектуалном ометеношћу и опште популације откривене су статистички значајне разлике у ставовима према агресији. Испитаници са интелектуалном ометеношћу имају социјално пожељније, односно негативније ставове према прихватљивости, оправданости и заслужености агресивног понашања ($t=-5,138$; $df=446$; $p<0,001$), негативније ставове према агресији као ефективном начину да се постигне моћ и статус у вршњачкој групи ($t=-7,842$; $df=446$; $p<0,001$) и позитивније ставове према посредовању у конфликтима међу вршњацима ($t=-5,005$; $df=446$; $p<0,001$).

Између испитаника са интелектуалном ометеношћу и опште популације откривене су статистички значајне разлике у проценама властите бихејвиоралне прилагођености које су ишле у правцу нижих скорова, односно негативнијих перцепција властитог понашања испитаника са интелектуалном ометеношћу у односу на испитанике из опште популације ($t=-2,036$; $df=446$; $p<0,05$). Ученици са интелектуалном ометеношћу остварили су ниже скорове на укупном селф-концепту, као и на подскалама које мере селф-концепт у доменима интелектуалног и школског статуса, физичког изгледа и особина, анксиозности и среће и задовољства, али ове разлике нису статистички значајне. Скорови испитаника са интелектуалном ометеношћу су већи само на *Подскали популарности*, али је та разлика незнатна.

Код ученика са интелектуалном ометеношћу нису откривене статистички значајне корелације генералног селф-концепта са учесталошћу агресивног понашања нити са валенцијом ставова према агресији. За разлику од тога, у општој популацији откривене су статистички значајне везе између негативнијег генералног селф-концепта и учесталости

агресивног понашања уопште ($r=-0,186$; $p=0,001$) и реактивне агресије посебно ($r=-0,232$; $p<0,001$). Додатно, у општој популацији је откривена статистички значајна корелација између негативнијег генералног селф-концепта и негативних ставова према посредовању у конфликтима међу вршњацима ($r=-0,164$; $p=0,01$).

У оба подзорка откривене су статистички значајне корелације између агресивног понашања и негативнијег селф-концепта у доменима бихејвиоралне прилагођености и среће и задовољства, а у општој популацији су, поред наведених, откривене и корелације агресије са негативним емоционалним и позитивним физичким селф-концептом;

Код ученика са интелектуалном ометеношћу социјално мање пожељни ставови према агресији корелирају са негативним перцепцијама властите бихејвиоралне прилагођености и среће и задовољства, као и позитивним перцепцијама властитог физичког изгледа и популарности; у општој популацији откривена је повезаност позитивних ставова према агресији са негативним генералним селф-концептом, негативним самопроценама бихејвиоралне прилагођености и среће и задовољства, као и позитивним емоционалним селф-концептом;

У подзорку испитаника са интелектуалном ометеношћу нису откривене специфичне везе селф-концепта са проактивном и реактивном агресијом, а у општој популацији реактивна агресија негативно корелира са генералним и интелектуалним селф-концептом, док проактивна агресија позитивно корелира са емоционалним селф-концептом.

Упоредна анализа кандидативних резултата са резултатима из литературе

Налази овог истраживања о већој учесталости реактивне у односу на проактивну агресију у складу су са резултатима других истраживања (Baker et al., 2008; Fossati et al., 2009; Miller, Lynam, 2006).

Према исказима наставника, ученици са интелектуалном ометеношћу су агресивнији у односу на ученике из опште популације. Код ученика са интелектуалном ометеношћу статистички значајно више су заступљени сви посматрани облици агресивног понашања (вербална агресија, булинг, прикривена агресија и хостилност), осим физичке агресије где су резултати два посматрана подзорка уједначени. Постоје извесне разлике у учесталости испољавања различитих облика агресије у два подзорка. У подзорку ученика са интелектуалном ометеношћу, највиши скорови су забележени на подскалама *Вербалне агресије*, *Прикривене агресије* и *Хостилности*, а код опште популације на подскалама *Прикривене агресије* и *Хостилности*. Уједно, два посматрана подзорка се највише разликују у погледу испољавања вербалне агресије.

У студији у којој је исти инструмент примењен у процени агресивног понашања особа са интелектуалном ометеношћу из Ајове, узраста од три до двадесетједне године, утврђена је највећа учесталост хостилности, булинга и прикривене агресије, док је физичка агресија била најмање заступљена (Farmer, Amap, 2009). То значи да, за разлику од овог истраживања, у поменутој студији вербална агресија није заузимала значајније место у структури агресивног понашања испитаника.

Налази о највећој учесталости вербалне агресије код ученика са интелектуалном ометеношћу у потпуности одговарају подацима новијих истраживања вршњачког насиља на нашим просторима. Попадић и Плут (2007) налазе да је најучесталији облик насилног понашања ученика основних школа у Србији вербална агресија (исмевање и вређање). Слично томе, у истраживању вршњачког насиља у београдским основним и средњим школама откривена је највећа учесталост исмевања и задиркивања (Павловић, Жунјић-Павловић, 2008).

Ученици са интелектуалном ометеношћу имали су социјално пожељније ставове према агресији у односу на ученике из опште популације. С обзиром на то да се процена ставова базирала на самоисказима испитаника, овакав налаз је био очекиван, јер су ученици са интелектуалном ометеношћу извештавали о нижем нивоу агресивног понашања него

ученици редовних школа. Најснажнија корелација је откривена између агресивног понашања и ставова у прилог оправданости, исправности и заслужености агресије. Откривена је позитивна, али нешто слабија повезаност агресивног понашања са позитивним ставовима према агресији као средству за остваривање статуса и моћи у вршњачкој групи и негативних ставова према интервенисању у ситуацијама вршњачког насиља. До истих резултата дошли су Vernberg и сарадници (1999), који су у свом истраживању применили исти инструмент за прикупљање података.

Позитивни ставови према агресији значајније су повезани са проактивном, него са реактивном агресијом. У литератури се наводи веза између позитивних ставова према агресији и високог нивоа општег агресивног понашања (како реактивног, тако и проактивног) (Cagapanzano, Frick, Terranova, 2010) или се, пак, позитивни ставови према агресивном понашању разматрају у контексту културе насиља (Gellman, Delucia-Waack, 2006).

Иако ученици са интелектуалном ометеношћу негативније оцењују своје понашање у односу на ученике из опште популације, између ове две групе испитаника није нађена значајна разлика ни у генералном селф-концепту, нити у појединим његовим димензијама. Од двадесетједне студије у којој је испитиван генерални селф-концепт, само пет износи резултате који јасно потврђују постојање разлика између ученика са тешкоћама учења и опште популације. Укупно посматрано, резултати студија у којима је коришћена *Пирс-Харисова скала селф-концепта за децу* сугеришу да ученици са тешкоћама у учењу постижу скорове на Укупном селф-концепту који су у границама или изнад граница просечних вредности за нормативни узорак, али нешто нижи него код типично развијених вршњака.

Ученици са агресивним понашањем имају релативно слаб бихевијорални селф-концепт и то важи за обе посматране групе. Овај налаз сугерише да су агресивни ученици свесни да њихово понашање није добро прихваћено у социјалном окружењу. Други аутори који долазе до сличних резултата, сматрају да је сасвим могуће да агресивни ученици нису забринути због тога што својим понашањем крше норму или да је понашање супротстављено нормама које постављају одрасли управо оно што желе (Salmivalli, 1998).

Yuen (2007) сматра да сваки пут када се испоји агресивно понашање мењају се и перцепције властите физичке атрактивности и популарности у позитивном смеру, што подразумева и позитивну промену селф-концепта у овим доменима. На овај начин се може објаснити и једина уочена специфичност селф-концепта агресивних ученика са интелектуалном ометеношћу која се тиче позитивне везе агресије и самоперцепција популарности у вршњачкој групи.

Општи утисак је да испитаници са интелектуалном ометеношћу који испољавају агресивно понашање имају позитиван социјални и физички, а адекватан интелектуални, емоционални и генерални селф-концепт. Овај налаз је у складу са резултатима других аутора који сведоче да ученици са сниженим интелектуалним способностима који високо вреднују себе показују тенденцију да се агресивно понашају (Kaukiainen et al., 2002).

У обе посматране групе показало се да је агресивно понашање повезано са позитивним перцепцијама властитог физичког изгледа и особина. Ово није неуобичајен налаз, јер и други аутори долазе до резултата који потврђују повезаност позитивног физичког селф-концепта и агресивног понашања (нпр. Austin, Joseph, 1996; Hay, 2000; Salmivalli, 1998).

Код ученика из опште популације откривене су корелације између агресије и негативног генералног селф-концепта, као и негативних самоперцепција интелектуалног/школског статуса и животне ситуације, уз позитиван физички и емоционални селф-концепт. О'Морге и Kirkham (2001), који су у свом истраживању применили сличну методологију, откривају да заједно са повећањем учесталости агресивног понашања, на узрасту од дванаест до осамнаест година, долази до опадања Укупног селф-концепта и скорова на свим подскалама *Пирс-Харисове скале селф-концепта за децу*, осим на подскалама *Физичког изгледа и особина* и *Анксиозности*. Ови аутори истичу да њихови

налази јасно указују да агресивни адолесценти немају високо мишљење о себи, али да њихову неустрашивост и добар изглед други могу погрешно интерпретирати као високо самопоштовање.

Објављени резултати који чине део докторске дисертације

Кандидат је до сада објавио двадесет библиографских јединица. Објављени резултати који су у непосредној вези са истраживањима везаним за израду докторске дисертације су:

Монографија националног значаја (M42):

Жунић-Павловић, В., Поповић-Ћитић, Б., Павловић, М. (2010). *Програми превенције поремећаја понашања у школи*. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Издавачки центар.

Рад у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком (M24):

Павловић, М., Жунић-Павловић, В. (2010). Резилијентност адолесцената са интелектуалном ометеношћу, *Настава и васпитање*, 59 (4), 603-617.

Саопштење са међународног скупа штампано у целини (M33):

Жунић-Павловић, В., Глумбић, Н., Павловић, М. (2010). Компаративна студија поремећаја понашања ученика с и без интелектуалних тешкоћа. *Зборник радова 8. конгреса с међународним суделовањем: Укључивање и подршка у заједници*, Савез дефектолога Хрватске, 22 – 24.4.2010., Вараждин, Хрватска, стр. 219-229.

Саопштење са међународног скупа штампано у изводу (M34):

Жунић-Павловић, В., Павловић, М., Ковачевић-Лепојевић, М. (2011). Унапређивање контроле беса адолесцената – потребе и могућности, *Школа као чинилац развоја националног и културног идентитета и проевропских вредности: образовање и васпитање – традиција и савременост*, Педагошки факултет у Јагодини, 16.4.2011., Јагодина, стр. 129-130.

На основу анализе рукописа завршене докторске дисертације Комисија доноси следећи

ЗАКЉУЧАК

Кандидат је у теоријском делу докторске дисертације детаљно анализирао појавне облике и динамогене факторе испољавања агресивног понашања доводећи их у везу са селф-концептом, како код адолесцената са лаком интелектуалном ометеношћу, тако и код нормативне популације.

Истраживање је спроведено у циљу утврђивања потенцијалних разлика у агресивном понашању и селф-концепту између ученика са лаком интелектуалном ометеношћу и ученика из опште популације, као и у циљу сагледавања природе повезаности наведених конструката код испитиваних подузорака.

Узорком је обухваћено 100 испитаника са лаком интелектуалном ометеношћу и 348 испитаника из опште популације, уједначених по полу и узрасту. Пажљиво је испитан могући утицај контролних варијабли на добијене резултате. Адекватан методолошки дизајн, избор прикладних техника за статистичку обраду података, плаузабилна интерпретација добијених налаза и критичка анализа коришћених библиографских јединица чине посебну вредност ове докторске дисертације.

На основу анализе рукописа завршене докторске дисертације ПОВЕЗАНОСТ АГРЕСИВНОГ ПОНАШАЊА И СЕЛФ-КОНЦЕПТА КОД УЧЕНИКА СА ЛАКОМ ИНТЕЛЕКТУАЛНОМ ОМЕТЕНОШЋУ, кандидата мр Мирослава Павловића, дипломираног педагога, Комисија сматра да кандидат испуњава све услове за јавну одбрану и стога предлажемо Већу за мастер, специјалистичке и докторске студије Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду да усвоји предочени реферат и да га упути на даљу процедуру.

У Београду

Комисија

16.12.2011.

др Бранко Ћорић, ванредни професор Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, председник

др Ненад Глумбић, редовни професор Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, ментор

др Шпела Голубовић, ванредни професор Медицинског факултета Универзитета у Новом Саду, члан